

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Стоматологія»

_____ Ольга ШЕШУКОВА

“ ”

2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради стоматологічного
факультету

_____ Алла СИДОРОВА

Протокол №1 від “ ”

2024 р.

СИЛАБУС
ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА

Дисципліна вибіркова

«Виробнича лікарська практика» (Модуль 3 Хірургічна стоматологія)

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	221 «Стоматологія»
кваліфікація освітня	магістр стоматології
кваліфікація професійна	лікар-стоматолог
освітньо-професійна програма	«Стоматологія»
форма навчання	денна
курс(и) та семестр(и) вивчення навчальної дисципліни	<u>IV курс, VIII семестр</u>

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

хірургічної стоматології

та щелепно-лицевої хірургії

Зав. кафедри _____ Катерина ЛОКЕС

Протокол №1 від 27.08.2024 р.

Полтава – 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Локес Катерина Петрівна, к.мед.н., доц. Іваницька Олена Сергіївна, к.мед.н., доц. Аветіков Давид Соломонович, д.мед.н., проф. Волошина Людмила Іванівна, к.мед.н., доц. Розколупа Олександр Олексійович, к.мед.н., доц. Скікевич Маргарита Георгіївна, к.мед.н., доц. Яценко Ігор Володленович, к.мед.н., доц. Стебловський Дмитро Валерійович, к.мед.н., доц. Бойко Ігор Васильович, к.мед.н., ас. Буханченко Ольга Петрівна, доктор філософії, ас. Гаврильєв Віктор Миколайович, к.мед.н., ас. Яценко Павло Ігорович, доктор філософії, ас. Личман Віталій Олександрович, доктор філософії, ас. Торопов Олександр Анатолійович, доктор філософії, ас.
Профайл викладача (викладачів)	https://hirstom.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 60-77-26
Е-mail:	surgstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://hirstom.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Обсяг навчальної дисципліни Виробнича лікарська практика
(Модуль 3 Хірургчна стоматологія) - загальні:**

Кількість кредитів / годин – 2 / 60 із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні (год.) – 10

Самостійна робота (год.) – 50

Вид контролю – Підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни визначається вимогами, які науково-практичні працівники пред'являють до здобувачів освіти при вивченні дисциплін «Виробнича лікарська практика», що ґрунтуються на засадах академічної доброчесності.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з дисципліни «Виробнича лікарська практика», дотримуючись принципів академічної доброчесності – Кодекс академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету

https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/w06zPTIU3h58RxfeqTTwy7bSS9MTlfSDrxtHezK6.pdf

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань
- Дотримання норм законодавства про авторське право
- Надання достовірної інформації про результати навчальної та наукової діяльності

Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат, самоплагіат, фальсифікація, списування, хабарництво. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності згідно нормативних документів.

Присутність здобувачів вищої освіти на всіх видах занять є обов'язковою (окрім випадків за поважною причиною), запізнення на заняття є недопустимими!

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і студенти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf)

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Виробнича лікарська практика (Модуль 3 Хірургічна стоматологія) – це освітня компонента, що надає змогу здобувачам вищої освіти оволодіти в клініці певними стоматологічними маніпуляціями, що використовуються при лікуванні пацієнтів з запальними захворюваннями, доброякісними пухлинами, травматичними ураженнями і вродженими та набутими дефектами щелепно-лицевої ділянки. Набуті таким чином спеціальні (фахові) компетенції студенти в подальшому використають у процесі лікування стоматологічних пацієнтів хірургічного профілю. Здобувачі вищої освіти знайомляться з організацією та роботою хірургічного стоматологічного відділення, оформленням відповідної

документації. Робоча програма розрахована також на здобувачів освіти з нормативним терміном навчання.

Реквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Виробнича лікарська практика (Модуль 3 Хірургічна стоматологія) – ґрунтуються на попередньому вивченні студентами анатомії людини; гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими дисциплінами, а також на вивченні студентами пропедевтичних дисциплін стоматологічного профілю: пропедевтики хірургічної стоматології, пропедевтики терапевтичної стоматології і пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології та інтегрується з цими дисциплінами.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою проведення виробничої лікарської практики є оволодіння методиками діагностики та лікування пацієнтів, формами організації праці в стоматологічних закладах, формування на основі отриманих знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень на прийомі пацієнтів, виконання певних стоматологічних маніпуляцій, які використовуються при лікуванні пацієнтів з запальними захворюваннями, доброякісними пухлинами, травматичними ураженнями і вродженими та набутими дефектами щелепно-лицевої ділянки для можливості їх подальшого застосування в клініці хірургічної стоматології.

Мета полягає у закріпленні практичних навичок у межах цілей, визначених у освітньо-професійній програмі підготовки фахівців за спеціальністю 221 «Стоматологія». Виробнича лікарська практика студентів стоматологічних факультетів – це послідовне продовження навчального процесу.

Основними завданнями вивчення дисципліни є

Знати методи обстеження пацієнта з хірургічною патологією щелепно-лицевої ділянки.

Вміти скласти схему обстеження тематичних пацієнтів.

Знати особливості етіології та патогенезу травматичних пошкоджень щелепно-лицевої ділянки.

Проаналізувати основні принципи лікування та профілактики захворювань щелепно-лицевої ділянки на амбулаторному прийомі та в умовах стаціонару.

Знати звітну документацію хірурга-стоматолога.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

- інтегральна:

Здатність розв'язувати задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю "Стоматологія" у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій.

- загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
10. Здатність бути критичним і самокритичним.
11. Здатність працювати в команді.
12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
13. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.
14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку й ведення здорового способу життя.

- спеціальні (фахові, предметні):

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області.
5. Спроможність до проєктування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
10. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
11. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
12. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
13. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД.
14. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення дисципліни «Виробнича стоматологічна практика»
(модуль 3)

студент повинен **знати:**

- Методи обстеження пацієнтів в клініці хірургічної стоматології - етапи, основні та додаткові методи обстеження;
- Обстеження скронево-нижньощелепного суглобу (основні та додаткові методи);
- Показання та протипоказання до операції типового та атипового видалення зуба.
- Місцеве провідникове знеболення для верхньої та нижньої щелепи.
- Ускладнення безпосередні, ранні та пізні при операції видалення зуба.
- Операції резекції верхівки кореня зуба, гемісекція, короно-радикулярна сепарація, ампутація кореня та реплантація.
- Роль і завдання лікаря-стоматолога в системі надання спеціалізованої допомоги хворим з травмами ЩЛД.

- Фонові захворювання.
- Клінічні прояви, методи діагностики, лікування.
- Причини травматизму, його профілактика, статистика пошкоджень ЩЛД мирного та військового часу. Їх класифікація.
- Переломи кісток лицевого черепа.
- Лікування переломів нижньої та верхньої щелепи, середньої зони обличчя.
- Переломи виличної кістки і дуги, вилицевого комплексу.
- Переломи кісток і ушкодження хрящів носа.
- Регенерація кісткової тканини.
- Поєднані ушкодження ЩЛД.
- Хірургічна стоматологія екстремальних ситуацій та військова щелепно-лицева хірургія.
- Вогнепальні ушкодження обличчя.
- Кровотеча, асфіксія, шок, вторинна кровотеча.
- Вогнепальні рани м'яких тканин обличчя, кісток лицевого скелету.
- Вогнепальні Ушкодження верхньої та нижньої щелепи, кісток середньої зони обличчя.
- Принципи організації етапно-евакуаційної системи лікування поранених з Ушкодженням обличчя і щелеп.
- Ускладнення вогнепальних поранень ЩЛД, їх запобігання і лікування.
- Термічні, хімічні, радіаційні та комбіновані Ушкодження тканин ЩЛД.

вміти:

- Провести обстеження пацієнта. Встановити попередній та остаточний діагноз на підставі даних обстеження (клінічних і лабораторних).
- Запропонувати план хірургічного лікування.
- Провести місцеве провідникове знеболення для верхньої та нижньої щелепи.
- Провести операцію типового вижалення зуба.
- Провести операцію атипового видалення зуба.
- Провести лікування пацієнта із ранніми та пізніми ускладненнями після операції видалення зуба.
- Обстежити пацієнта з травмою ЩЛД, встановити діагноз та призначити лікування.
- Перерахувати та зробити на муляжі м'які пов'язки, які використовуються при пошкодженні м'яких тканин ЩЛД.
- Виконати на муляжі лігатурне зв'язування зубів за методом Вільга.
- Виконати на муляжі лігатурне зв'язування зубів за методом Гейкіним.
- Виконати на муляжі лігатурне зв'язування зубів за методом Айві.

- Виготовити гладку шину скобу та визначити показання до її застосування.
- Виготовити шину з зачіпними гачками та визначити показання до її застосування.
- Виготовити шину з розпірковим згином та визначити показання до її застосування.
- Виготовити шину з похилою площиною та визначити показання до її застосування.
- Виготовити пращоподібну бинтову пов'язку та визначити показання до її застосування.
- Прочитати та встановити попередній діагноз за рентгенограмами при такій патології:
 - а) травматичні ушкодження зубів – вивих та перелом;
 - б) вивихи скронево-нижньощелепного суглобу;
- Вміти виконати будь-який вид місцевого знеболення в ЩЛД.
- Провести типову операцію видалення зубів та їх коренів.
- Надати допомогу хворому при зомлінні, колапсі, шоку.
- Надати допомогу хворому при набряку Квінке, анафілактичному шоку.
- Провести штучне дихання та непрямий масаж серця.
- Обстежити хворого з пухлиною, встановити діагноз та призначити лікування.
- Провести пункцію або взяти матеріал для цитологічного чи гістологічного дослідження.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

Назва теми	Кількість годин
1. Структура і організація хірургічної стоматологічної допомоги населенню України. Методи обстеження хворого. Алгоритм стоматологічного обстеження пацієнта з хірургічною стоматологічною патологією. <i>Структура і організація хірургічної стоматологічної допомоги населенню України.</i>	2
2. Стоматологічний інструментарій, рекомендований для виконання хірургічних маніпуляцій в порожнині рота. Санітарно-епідеміологічні вимоги роботи лікаря хірурга-стоматолога. Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на верхніх та нижній щелепах. <i>Стоматологічний інструментарій, рекомендований для виконання хірургічних маніпуляцій в порожнині рота. Санітарно-епідеміологічні вимоги роботи лікаря хірурга-стоматолога.</i>	2
3. Методики типового і атипового видалення зуба на верхній та нижній щелепах. Показання та протипоказання. Методика проведення оперативних втручань періостотомії при підокісному абсцесі, альвеолотомія, резекція верхівки кореня, гемісекція, короно-радикулярна сепарація. <i>Методики типового і атипового видалення зуба на верхній та нижній щелепах. Показання та протипоказання.</i>	2
4. Методи обстеження потерпілого з травмою щелепно-лицевої ділянки. Алгоритм дій хірурга-стоматолога. Способи тимчасової (транспортної) та постійної іммобілізації при пошкодженнях кісток обличчя. Медикаментозна терапія при пошкодженнях м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки та кісток лицевого скелету. <i>Методи обстеження потерпілого з травмою щелепно-лицевої ділянки. Алгоритм дій хірурга-стоматолога.</i> <i>Способи тимчасової (транспортної) та постійної іммобілізації при пошкодженнях кісток обличчя.</i>	2

5. Ускладнення при видаленні зубів (кровотеча, альвеолі, альвеолоневрит). Їх лікування та профілактика травматичних пошкоджень щелепно-лицевої ділянки (травматичний остеомієліт, травматичний верхньощелепний синусит та ін.). Захист щоденників виробничої практики. <i>Ускладнення при видаленні зубів (кровотеча, альвеолі, альвеолоневрит). Їх лікування та профілактика травматичних пошкоджень щелепно-лицевої ділянки</i>	2 *
Всього за модулем	10

Примітка: * позначити теми, з яких обов'язково повинна бути позитивна оцінка.

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять	8
2	Написання щоденника-додатку до звіту виробничої практики	8
3	Самостійне опрацювання тем, що не увійшли до плану аудиторної роботи:	
3.1	Ранні та пізні ускладнення типового та атипового видалення зуба <i>Визначення та обґрунтування ускладнень.</i>	6
3.2	Організація роботи і оснащення хірургічного відділення стоматологічної поліклініки <i>Визначення та обґрунтування організації роботи</i>	6
3.3	Внутрішньогоспітальна інфекція <i>Визначення та обґрунтування внутрішньогоспітальної інфекції</i>	7
3.4	Принципи реанімації в стоматологічній практиці <i>Визначення та обґрунтування реанімації</i>	7
4.	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	8
	Разом	50

Індивідуальні завдання:

1. Написання рефератів з розділу «Місцева анестезія», «Атипове видалення зубів», «Переломи щелеп».

Тему реферату може вибирати самостійно. Реферат необхідно оформлювати згідно структури. Необхідно неухильно дотримуватися порядку подання окремих видів текстового матеріалу, таблиць, формул та ілюстрацій.

Структура реферату:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- суть реферату (основна частина);
- висновки;
- список використаних джерел (перелік посилань);
- додатки (за необхідності).

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю (захист практики)

1. Розповісти про мандибулярну анестезію аподактильним способом.
2. Розповісти про мандибулярну анестезію пальцевим способом.
3. Розповісти про туберальну анестезію позаротовим методом.
4. Розповісти про туберальну анестезію внутрішньо-ротовим методом.
5. Розповісти про піднебінну анестезію у великого піднебінного отвору.
6. Розповісти про піднебінну анестезію.
7. Розповісти про термінальну анестезію для знеболення середніх верхніх альвеолярних нервів.
8. Розповісти про різцеву анестезію на верхній щелепі позаротовим способом.
9. Розповісти про різцеву анестезію на верхній щелепі внутрішньоротовим способом.
10. Розповісти про інфраорбітальну анестезію позаротовим методом.
11. Розповісти про провідникову інфраорбітальну анестезію внутрішньоротовим методом.
12. Розповісти про інфраорбітальну анестезію біля підчонамкового отвору внутрішньо-ротовим методом.
13. Розповісти про термінальну анестезію за Вишневським.
14. Розповісти про термінальну анестезію.
15. Розповісти про провідникову анестезію II та III гілок трійчастого нерву у підскроневій ямці способом повзучого інфільтрату за Вишневським.
16. Розповісти про анестезію біля овального отвору підскроневим шляхом.

17. Розповісти про анестезію верхньощелепного нерву підвилично-крилоподібним шляхом за С.М. Вайсблатом.
18. Розповісти про анестезію за Берше-Дубовим.
19. Розповісти про анестезію за Вейсбремом.
20. Розповісти про виконання анестезії щічного нерву.
21. Розповісти про різцеву анестезію на нижній щелепі.
22. Розповісти про анестезію біля ментального отвору внутрішньоротовим методом.
23. Розповісти про мандибулярну анестезію позаротовим способом.
24. Розповісти про торусальну анестезію на беззубих щелепах.
40. Розповісти про техніку анестезії для розкриття флегмони підщелепної ділянки.
41. Розповісти про техніку виконання анестезії при розкритті флегмони скроневої ділянки (середній шар).
42. Розповісти про техніку виконання анестезії для розкриття глибокої флегмони скроневої ділянки.
43. Розповісти про техніку виконання анестезії для розкриття флегмони привушно-жувального простору.
44. Розповісти про техніку виконання анестезії при розкритті флегмони підскроневої ямки.
45. Розповісти про виконання анестезії для розкриття флегмони защелепного простору.
46. Розповісти про послідовність виконання анестезії для розкриття абсцесу язика.
47. Розповісти про послідовність виконання анестезії для розкриття флегмони підпідборідної ділянки.
48. Розповісти про послідовність виконання анестезії для розкриття гнійного осередку при лімфаденіті щічного лімфатичного вузла.
49. Розповісти про послідовність виконання анестезії для розкриття абсцесу іклової ямки.
50. Розповісти про послідовність виконання анестезії для розкриття гнійного осередку при периаурикулярному лімфаденіті.
51. Розповісти про порядок виконання анестезії для розкриття гнійного осередку при гнійному лімфаденіті піднижньощелепної ділянки.
52. Розповісти про анестезію при гаймориті.
53. Розповісти про виконання анестезії при переломі кута нижньої щелепи.
54. Розповісти про анестезію при переломі верхніх щелеп за Ле Фор I (нижній тип).
55. Розповісти про анестезію при переломі верхніх щелеп за Ле Фор II (середній тип).
56. Розповісти про анестезію при переломі верхніх щелеп за Ле Фор III (верхній тип).

57. Розповісти про етапи виготовлення гладкої шини-скоби за С.С.Тігерштедтом
58. Розповісти про анестезію для репозиції відламків виличної кістки та виличної дуги.
59. Розповісти про виконання анестезії при глибокій флегмоні скроневої ділянки.

Перелік практичних навичок для підсумкового модульного контролю

1. Продемонструйте мандибулярну анестезію аподактильним способом.
2. Продемонструйте мандибулярну анестезію пальцевим способом.
3. Продемонструйте туберальну анестезію позаротовим методом.
4. Продемонструйте туберальну анестезію внутрішньо-ротовим методом.
5. Продемонструйте піднебінну анестезію у великого піднебінного отвору.
6. Продемонструйте піднебінну анестезію.
7. Продемонструйте термінальну анестезію для знеболення середніх верхніх альвеолярних нервів.
8. Продемонструйте різцеву анестезію на верхній щелепі позаротовим способом.
9. Продемонструйте різцеву анестезію на верхній щелепі внутрішньоротовим способом.
10. Продемонструйте інфраорбітальну анестезію позаротовим методом.
11. Продемонструйте провідникову інфраорбітальну анестезію внутрішньоротовим методом.
12. Продемонструйте інфраорбітальну анестезію біля підчоямкового отвору внутрішньо-ротовим методом.
13. Продемонструйте термінальну анестезію за Вишневським.
14. Продемонструйте термінальну анестезію.
15. Продемонструйте провідникову анестезію II та III гілок трійчастого нерву у підскроневій ямці способом повзучого інфільтрату за Вишневським.
16. Продемонструйте анестезію біля овального отвору підскронеvim шляхом.
17. Продемонструйте анестезію верхньощелепного нерву підвилично-крилоподібним шляхом за С.М. Вайсблатом.
18. Продемонструйте анестезію за Берше-Дубовим.
19. Продемонструйте анестезію за Вейсбремом.
20. Продемонструйте виконання анестезії щічного нерву.
21. Продемонструйте різцеву анестезію на нижній щелепі.
22. Продемонструйте анестезію біля ментального отвору внутрішньоротовим методом.
23. Продемонструйте мандибулярну анестезію позаротовим способом.
24. Продемонструйте торусальну анестезію на беззубих щелепах.
25. Продемонструйте торусальну анестезію.
26. Продемонструйте анестезію біля ментального отвору позаротовим методом.
27. Продемонструйте мандибулярну анестезію аподактильним способом.
28. Продемонструйте мандибулярну анестезію пальцевим способом.

29. Продемонструйте туберальну анестезію позаротовим методом.
30. Продемонструйте туберальну анестезію внутришньоротовим методом.
31. Продемонструйте піднебінну анестезію у великого піднебінного отвору.
32. Продемонструйте піднебінну анестезію.
33. Продемонструйте термінальну анестезію для знеболення середніх верхніх альвеолярних нервів.
34. Продемонструйте різцеву анестезію на верхній щелепі позаротовим способом.
35. Продемонструйте різцеву анестезію на верхній щелепі внутришньоротовим способом.
36. Продемонструйте інфраорбітальну анестезію позаротовим методом.
37. Продемонструйте провідникову інфраорбітальну анестезію внутришньоротовим методом.
38. Продемонструйте інфраорбітальну анестезію біля підчонамкового отвору внутришньоротовим методом.
39. Продемонструйте анестезію за Вишневським.
40. Техніка анестезії для розкриття флегмони підщелепної ділянки.
41. Продемонструйте техніку виконання анестезії при розкритті флегмони скроневої ділянки (середній шар).
42. Продемонструйте техніку виконання анестезії для розкриття глибокої флегмони скроневої ділянки.
43. Продемонструйте техніку виконання анестезії для розкриття флегмони привушно-жувального простору.
44. Продемонструйте техніку виконання анестезії при розкритті флегмони підскроневої ямки.
45. Продемонструйте виконання анестезії для розкриття флегмони защелепного простору.
46. Продемонструйте послідовність виконання анестезії для розкриття абсцесу язика.
47. Продемонструйте послідовність виконання анестезії для розкриття флегмони підпідборідної ділянки.
48. Продемонструйте послідовність виконання анестезії для розкриття гнійного осередку при лімфаденіті щічного лімфатичного вузла.
49. Продемонструйте послідовність виконання анестезії для розкриття абсцесу іклової ямки.
50. Продемонструйте послідовність виконання анестезії для розкриття гнійного осередку при периаурикулярному лімфаденіті.
51. Продемонструйте порядок виконання анестезії для розкриття гнійного осередку при гнійному лімфаденіті піднижньощелепної ділянки.
52. Продемонструйте анестезію при гаймориті.
53. Продемонструйте виконання анестезії при переломі кута нижньої щелепи.

54. Продемонструйте анестезію при переломі верхніх щелеп за Ле Фор I (нижній тип).
55. Продемонструйте анестезію при переломі верхніх щелеп за Ле Фор II (середній тип).
56. Продемонструйте анестезію при переломі верхніх щелеп за Ле Фор III (верхній тип).
57. Продемонструйте етапи виготовлення гладкої шини-скоби за С.С.Тігерштедтом
58. Продемонструйте анестезію для репозиції відламків виличної кістки та виличної дуги.
59. Продемонструйте виконання анестезії при глибокій флегмоні скроневої ділянки.
60. Продемонструйте виконання анестезії для розкриття флегмони піднижньощелепної ділянки.
61. Продемонструйте етапи репозиції та фіксації відламків при переломах виличної кістки та дуги позаротовим доступом за Лімбергом.
62. Продемонструйте послідовність виконання анестезії для розкриття поверхневих абсцесів щелепно-лицевої ділянки.
63. Продемонструйте виконання анестезії для оперативного втручання – резекції верхівок коренів зубів 11 та 21.
64. Продемонструйте послідовність фіксації відламків верхньої щелепи шиною з опорною площиною.
65. Продемонструйте тимчасову іммобілізацію відламків верхніх щелеп
66. Продемонструйте послідовність виконання лікувальних заходів при стенотичній асфіксії у пораненого в щелепно-лицеву ділянку.
67. Продемонструйте етапи репозиції, фіксації та іммобілізації кісткових уламків нижньої щелепи при наявності зубу в щілини перелому.
68. Продемонструйте послідовність репозиції та фіксації кісткових уламків нижньої щелепи за допомогою апарату Рудька.
69. Продемонструйте послідовність виконання постійної іммобілізації відламків верхніх щелеп за Фальтіним-Адамсом.
70. Продемонструйте методику вправлення переднього вивиху нижньої щелепі.
71. Продемонструйте послідовність накладання шин Васильєва.
72. Продемонструйте послідовність виготовлення та накладання шини з опірною площиною.
73. Продемонструйте етапи виготовлення та накладання шини з похилою площиною.
74. Продемонструйте послідовність виготовлення та накладання шини з розпірковим вигином.

75. Продемонструйте етапи виготовлення та накладання двощелепної шини з зачіпними гачками.
76. Продемонструйте етапи виготовлення та накладання гладкої шини-скоби.
77. Продемонструйте послідовність лігатурного вісімкоподібного зв'язування зубів.
78. Продемонструйте послідовність лігатурного зв'язування зубів за Гейкіним.
79. Продемонструйте послідовність лігатурного зв'язування зубів за Айві.
80. Продемонструйте лігатурне зв'язування зубів за Вільга.
81. Продемонструйте тимчасову іммобілізацію нижньої щелепи міжщелепним лігатурним зв'язуванням.
82. Продемонструйте етапи накладання стандартної праці Ентіна.
83. Продемонструйте виготовлення та накладання індивідуальної гіпсової підборідної пов'язки при переломах нижньої щелепи.
84. Продемонструйте тимчасову іммобілізацію нижньої щелепи еластичною підборідною пращею за Померанцевою-Урбанською.
85. Продемонструйте етапи тимчасової іммобілізації нижньої щелепи бинтовою тім'яно-підборідною пов'язкою.
86. Продемонструйте виготовлення та техніку виконання бинтової працюподібної пов'язки при переломах нижньої щелепи.
87. Продемонструйте послідовність дій лікаря при вправленні застарілого переднього вивиху нижньої щелепи.
88. Продемонструйте техніку вправлення гострого переднього двобічного вивиху нижньої щелепи.
90. Продемонструйте видалення зуба 11.
91. Продемонструйте видалення зуба 22.
92. Продемонструйте видалення фронтальних зубів верхньої щелепи.
93. Видалити зуб 13.
94. Продемонструйте етапи видалення ретенуваних зубів 13, 23.
95. Продемонструйте видалення зуба 14.
96. Продемонструйте видалення зуба 15.
97. Продемонструйте видалення зуба 24.
98. Продемонструйте видалення зуба 16.
99. Продемонструйте видалення зуба 26.
100. Продемонструйте видалення зуба 17.
101. Продемонструйте видалення зуба 27.
102. Продемонструйте видалення зуба 18.
103. Продемонструйте видалення зуба 28.
104. Продемонструйте видалення ретенуваних третіх великих кореневих зубів нижньої щелепи.
105. Продемонструйте видалення зуба 31.

106. Продемонструйте видалення зуба 41.
107. Продемонструйте видалення зуба корені зуба 42.
108. Продемонструйте видалення зуба корені зуба 33.
109. Продемонструйте видалення зуба корені зубів 46 та 47.
110. Продемонструйте видалення зуба корені зубів 35 та 36.
111. Продемонструйте видалення зуба зуб 46.
112. Продемонструйте видалення зуба зуб 47.
113. Продемонструйте видалення зуба корені зуба 48
114. Продемонструйте етапи операції видалення зуба 38 при його дистопії.
115. Продемонструйте видалення зуба різці на верхній щелепі.
116. Продемонструйте видалення зуба зуб 48 при його ретенції.
117. Продемонструйте видалення зуба ікла верхньої щелепи.
118. Продемонструйте видалення зуба малі кореневі зуби на правій верхній щелепі.
119. Продемонструйте видалення зуба малі кореневі зуби на лівій верхній щелепі.
120. Продемонструйте видалення зуба моляри на правій верхній щелепі.
121. Продемонструйте видалення зуба моляри на лівій верхній щелепі.
122. Продемонструйте видалення зуба треті великі кореневі зуби нижньої щелепи за допомогою елеваторів.
123. Продемонструйте видалення зуба різці на нижній щелепі.
124. Продемонструйте видалення зуба ікла на нижній щелепі.
125. Продемонструйте видалення зуба премоляри на нижній щелепі зліва.
126. Продемонструйте видалення зуба моляри на нижній щелепі зліва.
127. Продемонструйте видалення зуба моляри на нижній щелепі справа.
128. Продемонструйте видалення зуба корені молярів верхніх щелеп.
129. Продемонструйте видалення зуба корені премолярів на верхніх щелепах.
130. Продемонструйте видалення зуба корені молярів нижньої щелепи.
131. Продемонструйте видалення зуба корені зуба 18.
132. Продемонструйте видалення зуба 23.
133. Продемонструйте видалення зуба 13.
134. Продемонструйте видалення зуба ретенований зуб 13.
135. Продемонструйте видалення зуба 35.
136. Продемонструйте видалення зуба 25.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Виробнича лікарська практика (Модуль 3 Хірургічна стоматологія)

Підсумковий модульний контроль (ПМК)

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання поточної навчальної діяльності проводиться науково-педагогічними (педагогічними) працівниками під час семінарських та практичних

занять, виробничої практики. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти – для планування самостійної роботи.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на семінарських заняттях, дискусії, тощо. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання визначаються у робочій програмі конкретно з кожної дисципліни.

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	А	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	В	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	С	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти

		помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу модуля освітньої компоненти і проводиться, як правило, на останньому занятті модуля. Зазвичай кількість модулів з однієї навчальної дисципліни не перевищує трьох. Складання та перескладання підсумкового модульного контролю проводиться у відповідності до «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних, семінарських та практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля та виконали всі вимоги з кожної навчальної дисципліни,

які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни (захист історії хвороби, позитивні оцінки зі змістовних модулів, отримали допуск до складання ПМК при проведенні тестового контролю та ін.). Для ПМК використовуються години, передбачені в робочій навчальній програмі. ПМК приймають науково-педагогічні (педагогічні) працівники визначені завідувачем кафедри. З метою об'єктивного неупередженого оцінювання знань здобувачів вищої освіти рекомендовано залучати до прийому ПМК науково - педагогічних працівників кафедри, які не проводили практичні заняття в даних академічних групах у цієї категорії здобувачів освіти. Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Питання (завдання, ситуаційні задачі), які виносяться на ПМК, повинні бути сформульовані таким чином, щоб еталонна відповідь здобувача вищої освіти на кожне з них орієнтовно тривала до 3-5 хвилин. Питання повинні охоплювати найбільш значущі розділи робочої навчальної програми, які в достатній мірі висвітлені в літературних джерелах, рекомендованих як основні (базові) при вивченні відповідної дисципліни. З питань формуються екзаменаційні білети на ПМК, які затверджуються на засіданні кафедри. Загальна кількість питань (завдань, ситуаційних задач) в кожному білеті не повинна перевищувати трьох. Обов'язково на ПМК повинні бути винесені питання, з тем, які визначені на самостійне вивчення в межах модуля. За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5). Правил внутрішнього розпорядку) результати оцінювання, отримані під час складання ПМК здобувачу освіти за відповідь виставляється оцінка «незадовільно».

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, які мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до *таблиці 2*, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» (та індивідуальний навчальний план студента.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал	Бали за поточну	Бали за ПМК з	Бали за модуль та/або	Категорія	За 4-бальною
--------------	-----------------	---------------	-----------------------	-----------	--------------

за поточн у успішн ість (А)	успішність з модуля (А * 24)	модуля (А*16)	екзамен (А*24 + А*16)	ЄКТС	шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		

3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5 відмінно
4,55	109	73	182		

4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Інформація про здобувачів освіти, яким не зарахований ПМК, з точним зазначенням причини незарахування також вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю» та індивідуальні навчальні плани студентів. Причини незарахування можуть бути наступні:

а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски занять і (або) лекцій, виробничої практики. Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»;

б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття (практичні, семінарські, лекційні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допускається до ПМК. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за ПМК»;

в) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття, та набрав кількість балів за поточну навчальну діяльність і був допущений до складання ПМК, але не з'явився на ПМК. Позначка «н/з» (не з'явився) у колонці «бали за ПМК».

Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК

Дозвіл на перескладання ПМК видається деканом, директором інституту (або його заступником) у вигляді «Персональної відомості перескладання підсумкового контролю» який здобувач освіти отримує в деканаті під особистий підпис за пред'явленням індивідуального навчального плану та (за необхідністю) інформації з кафедри про ліквідацію заборгованості (відсутність «нб», середній бал успішності 3,0 і більше). При організованому перескладанні ПМК групою здобувачів вищої освіти використовується загальна відомість.

Персональна відомість перескладання підсумкового модульного контролю (загальна відомість) заповнюється завідувачем кафедри або уповноваженою ним особою у двох примірниках, один з яких залишається на кафедрі, другий у день

заповнення повертається в деканат завідувачем навчальної частини кафедри (відповідальним викладачем).

Здобувач вищої освіти має право на перескладання ПМК, до закінчення вивчення відповідної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти не склав ПМК, з дисципліни, крім винесеного на семестровий контроль у вигляді екзамену, він не може бути допущеним до складання семестрового контролю з відповідної дисципліни.

Нескладений ПМК з однієї дисципліни не є підставою для недопуску здобувача вищої освіти до складання підсумкового семестрового контролю з іншої дисципліни, за виключенням допуску до підсумкової атестації.

У разі, якщо здобувач вищої освіти не пересклав хоча б один підсумковий модульний контроль до початку нового семестру, він одержує за дисципліну традиційну оцінку «2» і оцінку ECTS «F», що є підставою для відрахування.

За дозволом ректора чи першого проректора академії окремим здобувачам вищої освіти може бути індивідуально визначений додатковий термін складання (перескладання) підсумкових модульних контролів.

Підсумковий модульний контроль виробничої стоматологічної практики студентів 4-го курсу передбачає демонстрацію вмінь і практичних навичок, звіт з практики здобувача вищої освіти ОПП Стоматологія, другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 221 «Стоматологія», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», додаток до звіту.

ФОРМА ЗВІТНОСТІ:
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗВІТ З ПРАКТИКИ

здобувача вищої освіти ОПП Стоматологія, другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 221 «Стоматологія», галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

П.І.Б. _____ Курс _____ № групи _____

Термін практики

База практики

[illegible]

1. Де проходив практику, характеристика бази, оснащення інструментарієм і матеріалами.
2. Які види робіт виконувалися, обсяг виконаної роботи.
3. Якими практичними навичками оволодів, що нового було засвоєно під час практики.
4. побажання і пропозиції щодо покращення проведення практики.

ПЕРЕЛІК

мінімуму практичних навичок та завдань з практики (цифровий звіт)

Перелік практичних навичок	Заплановано	Виконано
Кількість відпрацьованих днів	12	
Прийнято хворих, усього	20-30	
З них первинних	15	
Проведено термінальних анестезій	20	
Проведено провідникових анестезій	10	
Операція видалення зуба	15	
Розкриття підокісного абсцесу	3	
Розсічення перикоронарного каптура	2	
Висічення перикоронарного каптура	1	
Лікування альвеоліту	5	
Проведення інших маніпуляцій (операція атипного видалення зуба, зупинка постекстракційної кровотечі, вправлення вивиху нижньої щелепи, первинна хірургічна		

обробка рани тощо). Вказати хірургічну процедуру, яка проводилась		
---	--	--

Підпис здобувача _____

Керівник закладу охорони здоров'я

(бази практики)

П.І.Б.

М.П.

підпис)

ДОДАТОК ДО ЗВІТУ

Студент повинен повноцінно описати 7 пацієнтів з різними діагнозами відповідно до вимог, що висуваються до заповнення медичної картки амбулаторного хворого. З обов'язковим внесенням таких даних:

1. паспортні дані пацієнта;
2. основні скарги пацієнта на момент його звернення;
3. анамнез захворювання та життя;
4. стоматологічний статус за загальноприйнятою схемою з обов'язковим заповненням зубної формули;
5. діагноз;
6. проведене лікування (вид знеболення та кількість уведеного анестетику, етапи втручання, лікарські засоби, які були застосовані під час операції, призначення пацієнту).

Виключаються використання скорочень в описі місцевого статусу та діагнозі пацієнта!

За захворювання, які рекомендовані для опису здобувачами освіти:

1. Хронічний гранулематозний періодонтит
2. Хронічний гранулюючий періодонтит
3. Хронічний періодонтит у стадії загострення
4. Гострий гнійний періостит альвеолярного відростка щелепи
5. Гострий гнійний альвеоліт
6. Хронічний пародонтит, локалізована / генералізована форма, рухомість зуба III ступеня
7. Гострий гнійний перикоронарит

Методи навчання

- **вербальні** (пояснення, розповіді, бесіда, інструктаж);

- **наочні** (спостереження та клінічні розбори, демонстрація виконання окремих маніпуляцій на ортопедичному прийомі та в зуботехнічній лабораторії);
- **практичні** (прийом пацієнтів, заповнення медичної документації, виконання різних видів анестезій).
- **Методи контролю**
- Усне опитування.
- Письмове опитування.
- Тестування.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни **«Виробнича стоматологічна практика», Модуль 3. Виробнича практика з хірургічної стоматології»** підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти.
2. Тематичні плани практичних занять.
3. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів під час підготовки до практичного заняття.
4. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів для самостійної роботи, що не увійшла до плану аудиторної роботи.

Для опрацювання практичних навичок на кафедрі є фантоми з необхідними розхідними матеріалами.

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ)

1. Виробнича лікарська практика з хірургічної стоматології : навчально-методичний посібник / О. Іваницька, К.Локес, Д.Аветіков, І. Іваницький, І. Бойко. – Полтава, Дивосвіт. – 2023. – 148 с.
2. Методологія алгоритму виконання практичних навичок в клініці хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії: навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних закладів IV рівня акредитації / Аветіков Д.С., Яценко І.В., Ставицький С.О., ВДНЗУ «УМСА». – Полтава: 2012. – 102 с.
3. Дентальна імплантологія: хірургічні й ортопедичні аспекти : навчальний посібник / О.В. Добровольська, О.В. Добровольський, В.М. Дворник та ін. – Львів, «Магнолія 2006». – 2021– 336 с.
4. Невідкладні стани на амбулаторному прийомі у стоматолога: навчальний посібник / І.Г. Купновицька, Ю.Г. Кононенко, Н.В. Нейко. – Вінниця : Нова книга. – 2017. – 288 с.

5. Рентгенодіагностика травм зубів.: навчальний посібник / В.К. Югов. – Полтава: Бовкун Р.А. – 2014.

Допоміжна

1. Патоморфологія основних захворювань щелепно-лицевої ділянки.: навчальний посібник для студентів стомат ф-тів. / І.І. Старченко, Б.М. Филенко, Черняк В.В. – Вінниця: Нова книга, 2019 – 128 с.

2. Маланчук В.О. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія. Том 1. – К. : Логос, 2011. — 672 с. + 16 ст. кольор. вкл

Інформаційні ресурси

1. Electronic reserves: [https://www.youtube.com/watch?v=RyIV_WIHfSU], 2016

2. <https://nk.in.ua/pdf/1455r.pdf>

Силабус підготували:

Локес К.П., к.мед.н, доцент

Буханченко О.П., доктор філософії, асистент

Волошина Л.І., к.мед.н, доцент